

EIROPAS PARLAMENTS

2009 - 2014

Reģionālās attīstības komiteja

2.3.2010

DARBA DOKUMENTS

par ekonomiskas, sociālas un teritoriālas kohēzijas īstenošanu — obligātu globālas konkurētspējas priekšnosacījumu?

Reģionālās attīstības komiteja

Referents: *Petru Constantin Luhan*

Ievads

Šī darba dokumenta mērķis ir sniegt pamatinformāciju par topošo ziņojumu ar nosaukumu „Ekonomiskas, sociālas un teritoriālas kohēzijas īstenošana — obligāts globālas konkurētspējas priekšnosacījums?”. Dokumentā izskaidrota arī metodoloģija, kas tiks izmantota ziņojuma sagatavošanai, un galvenie jautājumi, uz kuriem pēc referenta domām būtu jāatbild. Tas ietver galvenos aspektus, kas tiks izklāstīti un analizēti ziņojuma projektā.

Līdz ar ziņojuma sagatavošanu Parlamentā tiks uzsāktas debates par nākotnes kohēzijas politikas pamatprincipiem, tās saturu un veidu, kādā ekonomiskajai, sociālajai un teritoriālajai kohēzijai būtu jāpalīdz sasniegt „ES stratēģijas 2020. gadam” mērķus.

Referents, uzskatot, ka ziņojuma nosaukums ļauj izmantot plaša spektra pieeju, vēlas noskaidrot divus svarīgus ziņojuma aspektus:

- tajā tiks analizētas ES konkurētspējīgas ekonomiskās izaugsmes iespējas globālā līmenī;
- šī analīze būs vērsta uz divām jomām, proti, ekonomisko konkurētspēju un infrastruktūru, un īpaša uzmanība tiks veltīta divpadsmit jaunajām dalībvalstīm.

Ziņojuma mērķis

Ziņojumu iesniegs apspriešanai atbilstoši Parlamenta mērķiem un to īstenošanas noteikumiem attiecībā uz septītā sasaukuma laikā veicamajiem pasākumiem. Ziņojums, kura nosaukums būs „Ekonomiskas, sociālas un teritoriālas kohēzijas īstenošana — obligāts globālas konkurētspējas priekšnosacījums?” un ko sagatavos Reģionālās attīstības komiteja, pēc savas būtības nebūs saistīts ar likumdošanu, un to sagatavos un komitejai iesniegs ieceltais referents.

Pašreizējos ekonomiskās krīzes un globalizācijas apstākļos, kad sastopamies ar valstu un reģionālā līmenī radušos situāciju risināšanas problēmām un vajadzību ES līmenī sagatavot jauno plānošanas periodu, kas sāksies 2014. gadā, patiesi ir vajadzīga precīza analīze, kuras mērķis ir noteikt pamatvirzienu, kādā jādodas, ja Eiropas Savienība vēlas sasniegt globālā līmenī konkurētspējīgu ekonomisko izaugsmi.

Ziņojumā būs ierosināts pārbaudīt, ar kādu pasākumu palīdzību un balstoties uz ko Eiropas Savienības kohēzijas politika savās trīs jomās (ekonomiskā, sociālā un teritoriālā) var palīdzēt panākt globālā līmenī konkurētspējīgu Eiropas ekonomiku.

Ziņojumā tiks arī mēģināts noteikt efektīvus un piemērotus pasākumus, ar kuru palīdzību definēt kohēzijas politikas saturu nākamajam 2014.–2020. gada plānošanas periodam ar nolūku sasniegt „ES stratēģijas 2020. gadam” mērķus.

Izmantotie dokumenti

1. Parlamenta rezolūcijas un ziņojumi

- Eiropas Parlamenta 2009. gada 24. marta rezolūcija par paraugpraksi reģionālās politikas jomā un šķēršļiem struktūrfondu izmantošanā (2008/2061(INI)) - P6_TA(2009)0156
- Eiropas Parlamenta 2008. gada 21. oktobra rezolūcija par pārvaldību un partnerību reģionālās politikas jomā valstu, reģionu un projektu līmenī (2008/2064(INI))
- Ziņojums par Zaļo grāmatu par teritoriālo kohēziju un statusu debatēm par kohēzijas politikas nākotnes reformu (2008/2174(INI)), referents: Lambert van Nistelrooij, Reģionālās attīstības komiteja
- Ziņojums par Ceturto ziņojumu par ekonomisko un sociālo kohēziju (2007/2148(INI)), referente: Ambroise Guellec, Reģionālās attīstības komiteja

Ziņojuma sagatavošanā ļoti svarīgs ir arī šis dokuments:

- Darba kārtība reformētai kohēzijas politikai — uz vietējās attīstības prioritātēm balstīta pieeja Eiropas Savienības izaicinājumu pārvarēšanai un plānu īstenošanai; neatkarīgs ziņojums, ko pēc Reģionālās attīstības komisāres Danuta Hübner lūguma sagatavoja Fabrizio Barca, 2009. gada aprīlis

Ar iepriekš minēto dokumentu palīdzību ziņojumā tiks analizēti priekšlikumi attiecībā uz to, kādā veidā kohēzijas politikai būtu jāreaģē uz Lisabonas stratēģijas un nākamās „ES stratēģijas 2020. gadam” mērķu sasniegšanas problēmām.

2. Parlamenta pasūtīti pētījumi

- Kohēzijas politikas nākotne pēc 2013. gada, Eiropas Parlaments, Strukturālās un kohēzijas politikas departaments, PE 408.970, 2009. gada februāris
- Pievienotās vērtības analīze ES strukturālā finansējuma kontekstā, Eiropas Parlaments, Iekšpolitikas ģenerāldirektorāts, PE 419.107, 2009. gada jūnijs

Referents vērsīs uzmanību uz reģionu palielināto lomu Eiropas nākotnes struktūrā, piedāvājot ar to saistīto problēmu detalizētu analīzi globalizācijas un ekonomiskās krīzes kontekstā.

3. Komisijas progresa ziņojumi

- Ceturtais ziņojums par ekonomisko un sociālo kohēziju, COM(2007)273
- Piektais progresa ziņojums par ekonomisko un sociālo kohēziju – Reģionu izaugsme — Eiropas izaugsme — COM(2008)371

- Sestais progressa ziņojums par ekonomisko un sociālo kohēziju – Radoši un inovatīvi reģioni — COM(2009)295

Komisijas ziņojumos aprakstīta kohēzijas politikas ietekme valstu un reģionālā līmenī, kā arī atsevišķu nozaru būtiskā loma ekonomikas atjaunošanā reģionālās attīstības kontekstā.

4. Komisijas paziņojumi

- COM(2009)617 — 20. gada ziņojums par struktūrfondu izmantojumu (2008. gads)
- COM(2008)301 — Pārrunu rezultāti saistībā ar kohēzijas politikas stratēģijām un programmām 2007.–2013. gada plānošanas periodam
- COM(2009)647 — Komisijas darba dokuments — Apspriešanās par topošo „ES stratēģiju 2020. gadam”

Reģionālo atšķirību samazināšana ir viena no ES galvenajām problēmām un ir konkurētspējas uzlabošanas un zināšanu ekonomikas virzības priekšnoteikums. Valsts stratēģiskajos pamatdokumentos ir izklāstītas to dalībvalstu prioritātes un vajadzības, kas gūst labumu no šāda veida politikas.

5. Tiks izmantoti arī dati no Eiropas Investīciju bankas, kuros norādītas jomas, kurām reģioni un dalībvalstis ir ņēmušas aizdevumus.
6. Rūpīgi tiks analizēti arī Reģionu komitejas un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumi.

Turklāt, ziņojuma sagatavošanas beigu posmos tajā tiks iekļauti arī dati un analīzes attiecībā uz struktūrfondu un kohēzijas fondu līdzekļu izmantojumu 2007.–2013. gada plānošanas periodā (šo informāciju publicēs Komisija).

7. Ziņojums par globālo konkurētspēju 2009.–2010. gadā (Pasaules Ekonomikas forums)

Ziņojums par globālo konkurētspēju palīdz labāk izprast faktorus, kas nosaka ekonomisko izaugsmi, un izskaidro, kādēļ dažām valstīm savu pilsoņu ienākumu līmeņa paaugstināšanā un iespēju palielināšanā veicas labāk nekā citām. Globālā konkurētspēja šajā ziņojumā definēta, pamatojoties uz iestāžu, politiku un faktoru kopumu, kas nosaka valsts produktivitātes līmeni. Autori apgalvo, ka globālo konkurētspēju ietekmē divpadsmit faktori, un katras valsts kontekstā tos analizē.

Īpaša uzmanība ir pievērsta šādiem dokumentiem:

- Komisijas dienestu darba dokuments REGIONI 2020: ES reģionu nākotnes izaicinājumu novērtējums, SEC(2008)
- Kohēzijas politikas nākotne bagātākajos reģionos (Iain Begg) — vairāki īsi ziņojumi par reģionālajiem pētījumiem un rādītājiem, ko sagatavojis Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts, 2009. gada marts

Metodoloģija

Pamatojoties uz iepriekš minēto dokumentu analizēšanas laikā iegūtajiem datiem un informāciju un paturot prātā, ka Reģionālās attīstības komiteja pašlaik izskata vairākus ziņojumus par kohēzijas politiku, referents analizēs:

- 1) saikni starp kohēzijas politiku, tās saturu un ES globālo konkurētspēju;
- 2) vajadzību palielināt ekonomisko konkurētspēju un to stiprināt ar visos ES reģionos vienādas infrastruktūras palīdzību, kas veido globālās konkurētspējas pīlāru.

Izejas punkts būs to prioritāšu analīze, kuras savos valsts stratēģiskajos pamatdokumentos noteikušas divpadsmit jaunās dalībvalstis, un to galveno jomu analīze, kurām tās pieprasījušas finansējumu no struktūrfondiem un Kohēzijas fonda un EIB aizdevumus. Tiks iekļauta arī informācija par to, ka globalizācija un ekonomiskā krīze visvairāk skar Austrumeiropas un Dienvideiropas reģionus.

Lai pārvarētu šos izaicinājumus un palīdzētu sasniegt „ES stratēģijas 2020. gadam” mērķus un stiprinātu Eiropas Savienības globālo ekonomisko konkurētspēju, referents ierosinās vairākus priekšlikumus attiecībā uz pasākumiem, ar kuru palīdzību kohēzijas politika nākotnē var palīdzēt atbalstīt ekonomisko un sociālo attīstību ES.

Konteksts

Reģionālās atšķirības ir viena no galvenajām problēmām, kas globalizācijas, klimata pārmaiņu un iedzīvotāju skaita samazināšanās kontekstā skar paplašināto ES. Kā minēts dokumentā COM(2009)647, Eiropas Savienības mērķis ir līdz 2020. gadam izveidot jaunu, ilgtspējīgu tirgus sabiedrību un saprātīgāku un videi nekaitīgāku ekonomiku, kurā inovācijas rada labklājību, labāk izmantojot resursus, un galvenais dzinējspēks ir zināšanas.

Ziņojuma kontekstu veido šādi divi faktori:

1. Eiropas nākotnes veidošana būs atkarīga no nepārtrauktas kopīgu un savstarpēji saistītu pamatelementu pastāvēšanas, kas nodrošina attīstību, samazinot reģionālās atšķirības un īstenojot galvenās prioritātes. Tiem jābūt pielāgotiem katram reģionam, ņemot vērā, ka paplašinātajā ES pastāv dažādi attīstības līmeņi un tādēļ arī dažādas vajadzības. Kohēzijas politikai ir jānodrošina elastīga sistēma, kas pielāgota dažādajiem izejas punktiem un reģionālajai un valstu specifikai, lai vienlaikus ar iespējami efektīvāku resursu izmantošanu veicinātu savstarpēji papildinošu attīstību. Būs jānodrošina arī pienācīgs līdzsvars starp jaunrades un inovāciju politiku un citām politikām.
2. ES globālo konkurētspēju var nodrošināt, nosakot robežvērtības un ierobežojumus un ierosinot reālas attīstības perspektīvas, kas Eiropas Savienībai dotu iespēju būt par paraugu visas pasaules līmenī.

Sākotnējie izskatāmie priekšlikumi

Šajā darba dokumentā referents ir izklāstījis sava ziņojuma iespējamo struktūru.

Turpmāk norādīti būtiskie aspekti:

- iepazīstināšana ar kritērijiem, ko pasaules līmenī izmanto ekonomiskās konkurētspējas novērtēšanai;
- iepazīstināšana ar prioritātēm un galvenajām jomām, kas noteiktas katrai no divpadsmit jaunajām dalībvalstīm, kuras pieprasījušas finansējumu no struktūrfondiem un Kohēzijas fona un EIB aizdevumus;
- reģionālo un valsts līmeņa vajadzību savstarpējā saistība infrastruktūras attīstības jomā ar mērķi palielināt Eiropas ekonomisko konkurētspēju kā globālās konkurētspējas pīlāru;
- vairāku nākotnes kohēzijas politikas elementu priekšlikumi Eiropas līmenī „ES stratēģijas 2020. gadam” kontekstā.

Referenta sākotnējā nostāja

Referents uzskata, ka 2007.–2013. gada plānošanas periods ar prioritātēm, ko noteikušas kohēzijas politikas paredzēto līdzekļu saņēmējvalstis, ir parādījis, ka divpadsmit jaunās dalībvalstis infrastruktūru uzskata par obligātu priekšnosacījumu ekonomiskās konkurētspējas palielināšanai. Jomas, kurām tika pieprasīti EIB aizdevumi, ir infrastruktūra, vide un sociālā un ekonomiskā attīstība. Referents uzskata, ka vēl ir jāveic arī lielāki ieguldījumi infrastruktūrā, jo īpaši pašreizējos apstākļos, kad krīze vissmagāk ir skārusi tos dalībvalstu reģionus, kuri ir arī visneaizsargātākie pret globalizāciju. Attīstība šajos reģionos var notikt tikai tad, ja tie iegūst infrastruktūru, kas vajadzīga pieejamības nodrošināšanai, un sociālās un izglītības iespējas, kas atbilst visiem Eiropas Savienības pilsoņiem kopīgiem standartiem. Īpaša uzmanība tiks veltīta pasākumiem, ar kuru palīdzību nodrošināt nepārtrauktu vides aizsardzību un ilgtspējīgu attīstību.

Procedūra

Šis darba dokuments tiks apspriests Reģionālās attīstības komitejas sanāksmē 2010. gada 17. un 18. martā.

Referents aicina visus komitejas locekļus aktīvi piedalīties debatēs par šo darba dokumentu un iesniegt viņam savas idejas, viedokļus un priekšlikumus.

Pilnīga analīze tiks sniegta ziņojuma projektā.